Dosarul nr. 2-27690/22 (2-22182158-12-2-12122022)

H O T Ă R Â R E

(în numele Legii)

Dispozitivul Hotărârii pronunţat public la data de 28 august 2025;
Hotărârea întocmită integral la data de 19 noiembrie 2025.

28 august 2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (sediul centru)
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei,
judecător Crigan Dragoş
grefieri: Bonca Elena

cu participarea reclamanţilor Andrieş Marin şi Andrieş Victor, a reprezentantului reclamanţilor – avocat Codreanu Dumitru, a reprezentantului pârâtului „Exfactor-Grup" S.R.L. – avocat stagiar Vatavu Valentin, în lipsa reclamanţilor Andrieş Lilia, Andrieş Dumitru, Conişcev Ana şi în lipsa intervenienţilor accesorii Tonu Vladimir, Bordeian Alexandru, Chiperi Victor şi Turuta Iulian, care au fost legal citaţi despre data, ora şi locul petrecerii şedinţei de judecată,

a examinat în şedinţă de judecată publică, în sediul instanţei, cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andrieş Marin, Andrieş Lilia, Andrieş Victor, Andrieş Dumitru şi Conişcev Ana către „Exfactor-Grup" S.R.L., intervenienţi accesorii Tonu Vladimir, Bordeian Alexandru, Chiperi Victor şi Turuta Iulian cu privire la încasarea indemnizaţiei de deces, repararea prejudiciului moral şi compensarea cheltuielilor de judecată.

a c o n s t a t a t :

Argumentele participanţilor la proces:

1. La data de 9 decembrie 2022, reclamanţii Andrieş Marin, Andrieş Lilia, Andrieş Victor, Andrieş Dumitru şi Conişcev Ana, prin intermediul avocatului Codreanu Dumitru, s-au adresat cu o cerere de chemare în judecată către „Exfactor-Grup" S.R.L., intervenienţi accesorii Tonu Vladimir, Bordeian

Alexandru, Chiperi Victor şi Turuta Iulian cu privire la încasarea indemnizaţiei de deces, repararea prejudiciului moral şi compensarea cheltuielilor de judecată, cererea fiind repartizată judecătorului Sandu Alexandru.

2. În temeiul încheierii din 29.06.2023 a vicepreşedintelui interimar al Judecătoriei Chişinău, sediul centru, cererea de chemare în judecată depusă de Andrieş Marin, Andrieş Lilia, Andrieş Victor, Andrieş Dumitru şi Conişcev Ana către „Exfactor-Grup" S.R.L., intervenienţi accesorii Tonu Vladimir, Bordeian Alexandru, Chiperi Victor şi Turuta Iulian cu privire la încasarea indemnizaţiei de deces, repararea prejudiciului moral şi compensarea cheltuielilor de judecată a fost repartizată aleatoriu judecătorului Stratulat Gheorghe.

3. La data de 7 mai 2025, în temeiul încheierii vicepreşedintelui interimar al Judecătoriei Chişinău, sediul centru, cererea sus-menţionată a fost repartizată aleatoriu judecătorului Crigan Dragoş.

4. În motivarea acţiunii, partea reclamantă a indicat că, în fapt , la data de 08.10.2021, s-a produs accidentul de muncă mortal cu fiul şi fratele reclamanţilor - Andrieş Andrei care nefiind instruit cuvenit în domeniul securităţii muncii, nefiind luate măsuri contra căderii în gol cum ar fi dotarea cu echipament de protecţie, centura de siguranţă sau mecanisme de prevenţie împotriva căderii în gol (îngrădiri de protecţie , plase) a căzut în gol de la etajul 14 din blocul locativ aflat în construcţie de pe adresa str. Mircea cel Bătrân 41.

5. De asemenea susţine că, drept urmare a fost sesizat şi organul competent de a cerceta accidentele de muncă , Inspectoratul de Stat al Muncii care a finalizat cercetarea accidentului de muncă cu emiterea procesului verbal de cercetare a accidentului de muncă mortal nr.ISM-2021-PV-62001 din 29.12.2021.

6. Menţionează că, s-a constat prin pct.3.6 din procesul-verbal de cercetare că, de fapt decedatul de cel puţin 4 luni în urmă a fost primit la muncă în profesia de zidar fără a i se acorda contract de muncă în formă scrisă de către persoane cu funcţii de răspundere şi anume dirigintele de şantier - Bordeaian Alexandru şi maistru - Chiperi Victor.

7. Declară că, în urma acestui eveniment a fost sesizat şi organul de urmărire penală care a deschis cauza penală nr.2021481166 la data de 03.11.2021, unde s-a dispus o expertiză judiciară în domeniul tehnicii şi securităţii muncii şi drept rezultat a parvenit raportul de expertiză judiciară nr.2158- 2166 din 01.11.2022 care conţine concluzii similare despre faptul că acest eveniment se consideră

accident de muncă plus s-au depistat şi indicat adăugător (faţă de ancheta Inspectoratului de Stat al Muncii) două persoane ce au încălcat acte normative din domeniul securităţii muncii administratorul - Tonu Vladimir şi şeful departamentului resurse umane - Turuta Iulian.

8. Consideră că sunt toate condiţiile de atragere la răspundere civilă delictuală a pârâtului şi anume: -existenţa prejudiciului sub forma decesului salariatului Andrieş Andrei (copia certificatului de deces se anexează la prezenta cerere, existenţa faptei ilicite manifestate prin aceea că dirigintele de şantier Bordeian Alexandru angajat al pârâtului „ a admis cetăţeanul Andrieş Andrei fără instruirea în domeniul securităţii muncii , fără a încheia cu el contract individual de muncă , fără a fi dotat cu echipament de protecţie (centură de siguranţă) , şi a admis lucrătorii la îndeplinirea lucrărilor de înălţime în lipsa îngrădirilor de protecţie vremelnice prin ce a încălcat art. 17 alin. l lit. a) din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr.186 din 2008 şi pct. l 18,119,120 din Cerinţe minime specifice de securitatea şi sănătate în muncă pentru şantierele temporare sau mobile aprobate prin H.G. nr. 80 din 09.02.2012” (încălcare menţionată la pct. 8 din Procesul verbal de cercetare; -Fapta ilicită admisă de alt salariat al pârâtului maistru Chiperi Victor manifestată prin: extras din pct. 8 a Procesului verbal de cercetare a accidentului de muncă; - fapta ilicită admisă de şeful direcţiei resurse umane Turuta Iulian; -fapta ilicită din partea administratorului Tonu Vladimir menţionată şi constatată prin raportul de expertiză la rubrica concluzii; - existenţa legăturii cauzale dintre fapta ilicită şi prejudiciul suferit deoarece de exemplu dacă nu era să fie admisă încălcarea manifestată prin admiterea unei persoane pe teritoriul unui şantier pe o perioadă de cel puţin 4 luni , o persoană care de fapt nu are studii în domeniul construcţiilor şi era să se atragă atenţie la instruirea sa , era să fie examinate cunoştinţele sale din domeniul securităţii muncii inevitabil era să fie informat despre modul sigur de acţionare la înălţime (despre necesitatea purtării centurii de siguranţă).

9. Subliniază că, potrivit normelor legale, angajatorul avea obligaţia de a implementa măsuri de protecţie a muncii menite să prevină accidentele, în special în contextul executării lucrărilor la înălţime. Se argumentează că accidentul mortal survenit ar fi putut fi evitat dacă ar fi fost întinse plase speciale, cu capacitatea de a opri corpul uman în caz de cădere, şi dacă salariatului i s-ar fi acordat o centură de siguranţă, care ar fi prevenit căderea în gol. Aceste acţiuni de protecţie sunt

standard, fiind impuse de experienţa vastă acumulată în urma a sute de mii de cazuri de accidente de muncă grave sau mortale. Se susţine că, dacă aceste fapte ilicite nu ar fi fost comise de către angajator prin prepuşii săi, familia decedatului nu ar fi înaintat pretenţii. Vina ar fi putut fi atribuită decedatului doar dacă acesta, în pofida instruirilor adecvate şi a dotării corespunzătoare, ar fi acţionat contrar, situaţie care nu se confirmă în speţa dată. Dimpotrivă, pe o perioadă de patru luni (conform pct. 3.6 din Procesul verbal de cercetare), decedatul a prestat muncă zilnică pentru SRL „Exfactor Grup”, primind salariul "la negru" printr-un plic remis tatălui său de către dirigintele de şantier, Bordeian Alexandru. Este inacceptabil ca o persoană să aibă acces liber pe şantierul de construcţie timp de patru luni fără ca managementul întreprinderii, proprietarul şantierului, să cunoască despre prezenţa şi activitatea sa. În concluzie, neadmiterea acestor fapte ilicite ar fi dus la evitarea accidentului; măsuri precum organizarea strictă a accesului pe şantier (pe bază de permise electronice sau fizice, după modelul şantierelor din UE), îngrădirea perimetrului de lucru la înălţime cu plase speciale, instruirea, examinarea salariatului şi dotarea acestuia cu centura de siguranţă ar fi condus la imposibilitatea survenirii accidentului de muncă mortal. Concluzii asemănătoare formulează şi expertul.

10. Mai indică că, există vinovăţia civil delictuală a persoanelor indicate, sub formă de imprudenţă prin neglijenţă, chiar dacă sunt o serie de norme legislative, cât şi acte interne cu obligaţii din domeniul securităţii muncii, aceştia neglijând obligaţiile, nu au dorit acest prejudiciu, deşi puteau să-l prevadă, dar în mod uşuratic au crezut că el va fi evitat.

11. Consideră că în asemenea cazuri, urmează ca persoanele din familia decedatului să fie despăgubită în mod legal pentru prejudiciul adus prin decesul membrului de familie nu doar cu ajutorul de deces pentru înmormântare acordat în mod parţial.

12. Cu privire la indemnizaţia unică pentru deces în accident de muncă, declară că, potrivit extrasului din contul salarial al decedatului Andrieş Andrei datorită faptului că a fost admis la muncă nedeclarată nu s-au păstrat date cu privire la venitul său de la compania pârâtă. Astfel, la solicitarea către Biroul Naţional de Statistică despre salariu mediu pe lunar pentru anul 2020 şi salariu mediu pe lunar pentru anul 2021 în domeniul construcţiilor pe anul 2020 salariu mediu lunar a fost suma de 7608,1 lei şi pe anul 2021 salariu mediu lunar a fost 8106,2 lei.

13. Menţionează că, adunând salariul sus indicat acumulăm suma de 91297,2 lei salariul anual pentru 2020 (ce reiese din 7608,1x12 luni) +97274,4 lei salariul anual pentru anul 2021 (8106,2 x 12 luni) =188 571,6 lei /24 luni =7857 lei 15 bani ceea ce ar fi salariu mediu lunar de pe 24 luni în urmă al decedatului în funcţia de zidar x 12 luni =94285 lei 80 bani, decedatul ar fi câştigat anual x 36 ani (decedatul la momentul decesului având vârsta de 26 ani) = 3 394 288 lei 80 bani (trei milioane trei sute nouă zeci şi patru mii două sute opt zeci şi opt lei 80 bani) suma totală a indemnizaţiei unice pentru accident de muncă stabilită prin Legea nr.186 privind securitatea şi sănătatea în muncă pe care urmează să o achite pârâtul.

14. Ce ţine de prejudiciul moral, partea reclamantă susţine că, având în vedere faptul că a decedat una din persoanele cele mai apropiate a reclamanţilor, fiindu-le provocat un mare prejudiciu moral prin suferinţele fizice şi psihice pe care le-au îndurat şi le îndură până şi în prezent, datorită faptului că pârâtul nu a încercat cumva să repare prejudiciul moral.

15. Astfel, solicită suma de 800 000 lei (opt sute mii) compensarea prejudiciului moral a câte 200 000 lei pentru fiecare membru al familiei decedatului, tatăl, mama, doi fraţi şi sora, rezervându-şi dreptul de a majora această sumă în faza judiciară în funcţie de comportamentul pârâtului.

16. Solicită încasarea din contul pârâtului în mod proporţional în contul reclamanţilor a indemnizaţiei unice pentru deces în accident de muncă a angajatului Andrieş Andrei în sumă de 3 394 288 lei 80 bani (trei milioane trei sute nouă zeci şi patru mii două sute opt zeci şi opt lei 80 bani); -încasarea compensaţiei din contul pârâtului în contul reclamanţilor, în scopul reparării prejudiciului moral, a câte 200 000 lei pentru fiecare; compensarea cheltuielilor de judecată.

17. În şedinţa de judecată din data de 10 iulie 2025, reprezentantul pârâtului – avocat Vatavu Valentin a depus referinţă prin care susţine că cererea de chemare în judecată este neîntemeiată şi urmează a fi respinsă.

18. Prin referinţa depusă, reprezentantul pârâtului a indicat că, argumentul de bază care distruge poziţia reclamanţilor este absenţa totală a unui raport juridic de muncă între defunctul Andrieş Andrei şi F.P.C. „Exfactor Grup" S.R.L. întreaga construcţie a acţiunii se bazează pe premisa falsă că defunctul a avut calitatea de

„lucrător" sau „salariat", o calitate din care ar decurge, în opinia reclamanţilor, toate obligaţiile pârâtului

19. Susţine că, art. 58 alin. (3) Codul muncii, deşi este menit să protejeze salariatul de abuzurile angajatorului care omite formalizarea raportului de muncă, nu poate fi interpretată extensiv şi scoasă din contextul principiilor generale ale dreptului. Ea nu creează un raport de muncă, ci doar constată existenţa lui faptică, cu o condiţie esenţială şi imperativă: admiterea la muncă trebuie să fie efectuată de o persoană abilitată în acest sens.

20. Menţionează că, contactul individual de muncă, fiind un act juridic civil, presupune, pentru validitatea sa, manifestarea de voinţă a părţilor, îndreptată spre naşterea, modificarea sau stingerea de raporturi juridice. În cazul unei persoane juridice, această voinţă este exprimată prin organele sale de conducere. În cadrul F.P.C. „Exfactor Grup" S.R.L., unica persoană abilitată legal şi statutar să acţioneze în numele societăţii şi să exercite funcţia de angajare a personalului este administratorul - Vladimir Tonu. Toate contractele de muncă sunt semnate exclusiv de către acesta.

21. Notează că, reclamanţii susţin precum că defunctul a fost admis la muncă de către dirigintele de şantier, Bordeian Alexandru, şi maistrul, Chiperi Victor. Această afirmaţie este irelevantă din punct de vedere juridic, întrucât reclamanţii nu au prezentat nicio probă - un ordin intern, o prevedere din fişa postului sau un alt act juridic - care să demonstreze că persoanele menţionate aveau delegată competenţa de a angaja personal în numele F.P.C. „Exfactor Grup" S.R.L., or sarcina probei, în acest caz, le aparţine reclamanţilor. Simplul fapt de a deţine o funcţie de conducere pe şantier (diriginte, maistru) nu echivalează cu deţinerea prerogativelor de angajare. Acestea sunt funcţii de organizare şi supraveghere a procesului de producţie, nu de gestionare a resurselor umane la nivel contractual.

22. Consideră că, defunctul Andrieş Andrei nu a fost niciodată admis la muncă de către o persoană abilitată legal. Voinţa societăţii de a încheia un raport de muncă cu acesta nu a fost niciodată manifestată. În consecinţă, raportul juridic de muncă nu a luat naştere, iar prevederile art. 58 alin. (3) din Codul muncii sunt inaplicabile speţei.

23. Declară că, dincolo de formalismul juridic, analiza factuală a probelor, inclusiv a celor anexate chiar de reclamanţi, dezvăluie adevărata natură a prezenţei defunctului pe şantier. Aceasta nu era una specifică unui salariat, ci una

clandestină, ocazională şi direct cauzată de acţiunile tatălui său. Andrieş Marin, care activa în calitate de şef de echipă.

24. Indică că, procesul-verbal de cercetare a accidentului de muncă nr. 1SM-2021-PV-62001 din 29.12.2021, invocat cu atâta insistenţă de reclamanţi, conţine o mărturie esenţială, o veritabilă admitere extrajudiciară care subminează teza lor. La pagina 2 a documentului, pct. 6 se consemnează declaraţiile iniţiale ale martorilor Andrieş Marin (tatăl), Andrieş Nicolae şi Blişceac Serghei, care au afirmat că cu trei zile înainte de producerea accidentului pe şantier a venit feciorul lui Andrieş Marin, Andrieş Andrei să lucreze împreună cu ei în calitate de zidar. Chiar dacă ulterior se menţionează că, acesta ar fi lucrat şi anterior, această primă declaraţie este extrem de relevantă.

25. Atrage atenţia că, coroborând aceste fapte, se evidenţiază că Andrieş Marin, în calitatea sa de şef de echipă, profitând de poziţia sa, l-a admis în mod neautorizat şi clandestin pe fiul său pe şantier, pentru a-l ajuta la muncă, probabil în regim de zilier, ocolind toate procedurile oficiale ale companiei. El, şi nu Bordeian Alexandru sau Chiperi Victor, este cel care poartă responsabilitatea morală şi faptică pentru prezenţa neautorizată a fiului său într-o zonă cu risc sporit. A pasa această responsabilitate în sarcina companiei, care nu a avut cunoştinţă de cauză şi nu a consimţit la această activitate ilicită, reprezintă o tentativă evidentă de a obţine o îmbogăţire nejustificată pe seama unei tragedii familiale regretabile, dar cauzată de acţiuni ce nu pot fi imputate pârâtului.

26. Concluzionează că, defunctul nu a avut calitatea de „lucrător" în sensul legii nr. 186/2008 şi nici de „salariat” în sensul Codului muncii. El era un terţ faţă de societate, a cărui prezenţă pe şantier era ilicită şi neautorizată. Prin urmare, toate pretenţiile bazate pe legislaţia muncii şi a securităţii în muncă, inclusiv cererea de încasare a indemnizaţiei unice, sunt lipsite de orice temei legal.

27. Susţine că, procesul-verbal al Inspectoratului de Stat al Muncii (ISM) şi Raportul de expertiză judiciară din cauza penală, sub unghiul de vedere al rigorii juridice, nu au o forţă probantă şi obligatorie pentru instanţa de drept comun.

28. Atrage atenţia instanţei asupra faptului că, procesul-verbal nr. ISM-2021-PV-62001 din 29.12.2021 a fost contestat în ordinea contenciosului administrativ, acţiunea fiind pendinte pe rolul instanţei de judecată.

29. Notează că, utilizarea Raportului de expertiză judiciară nr.2158-2166 din 01.11.2022 este, de asemenea, problematică, din cauza lipsei autorităţii lucrului

judecat şi încălcării principiului nemijlocirii. La caz, pârâtul este privat de dreptul său fundamental de a contesta această expertiză în mod direct şi nemijlocit, de a formula obiecţii, de a solicita lămuriri expertului, de a cere o contraexpertiză. Simpla anexare a unui raport din alt dosar eludează principiul nemijlocirii şi al contradictorialităţii, transformând instanţa de drept comun într-un spectator pasiv, ceea ce este inadmisibil.

30. Consideră că, aceste documente nu pot şi nici nu trebuie tratate ca nişte adevăruri constatate definitiv, ci ca nişte simple înscrisuri, a căror valoare probantă trebuie cântărită cu maximă prudenţă, în special, din motiv că întregul raport de expertiză este construit pe „materialele cauzei penale nr. 2021481166", materiale care, la acest moment, au un caracter provizoriu şi nu constituie fapte stabilite cu autoritate de lucru judecat, iar expertul îşi bazează raţionamentul pe o stare de fapt incompletă şi contestabilă, ceea ce afectează în mod direct validitatea concluziilor sale tehnice.

31. Atrage atenţia instanţei de judecată, asupra faptului că din conţinutul Raportului de expertiză judiciară nr.2158-2166 din 01.11.2022 rezultă că expertul judiciar, în loc să se limiteze la mandatul său strict tehnic, se subrogă în mod nepermis în atribuţiile instanţei de judecată, oferind calificări juridice. Raportul statuează în mod repetat că, lipsa unui contract individual de muncă, relaţia dintre defunct şi companie cade sub incidenţa Codului muncii şi a Legii nr. 186. Aceasta nu este o constatare tehnica, ci o interpretare a legii, o calificare juridică a raporturilor dintre părţi, care este apanajul exclusiv al instanţei. Expertul îşi depăşeşte astfel competenţa, iar aceste concluzii juridice nu pot fi opuse pârâtului.

32. Mai mult, refuzul elocvent al expertului de a răspunde la întrebarea nr. 15 (privind eventualele încălcări comise de defunct dacă ar fi fost instruit) demonstrează o viziune unidirecţională, concentrată exclusiv pe identificarea unor pretinse nereguli ale companiei. Expertul evită în mod convenabil orice analiză a contribuţiei victimei la producerea accidentului, deşi, după cum vor arăta, constată totuşi o culpă directă a acesteia. Acest refuz denota o lipsă de obiectivitate şi o analiză incompletă, menită să creeze o aparenţă de vinovăţie exclusivă a pârâtului.

33. Notează că, o analiză atentă a raportului, dincolo de concluziile generale acuzatoare, scoate la iveală elemente factuale care confirmă poziţia pârâtului. În acest sens, menţionează constatarea expertului, care contrazice flagrant scopul acţiunii reclamanţilor, se regăseşte în concluzia nr. 3 a raportului. Aici, expertul

stabileşte fără echivoc că, de către cet. Andrieş Andrei, nu s-au respectat prevederile Legii RM nr. 186/2008, şi anume: art. 19 alin. (1) şi alin. (2) lit. d), art. 20 lit. c). Această afirmaţie este categorică. Chiar şi în logica viciată a expertului care îl consideră lucrător, acesta constată că defunctul însuşi a încălcat legea securităţii în muncă. Această constatate tehnică stabileşte, la nivel de minim, o culpă comună, dacă nu chiar o culpă exclusivă a victimei, care a acţionat cu nerespectarea obligaţiilor legale fundamentale. Prin urmare, chiar proba pe care se bazează reclamanţii conţine elementul cheie care le anihilează pretenţiile de reparare a prejudiciului.

34. Mai indică că, raportul este complet tăcut cu privire la răspunderea specifică a lui Andrieş Marin. Deşi se menţionează că defunctul a venit să lucreze „împreună cu tatăl său", expertul omite cu desăvârşire să analizeze fapta ilicită a acestuia din urmă — aceea de a permite, în calitate de şef de echipă, accesul neautorizat şi clandestin al unei persoane (fie ea şi fiul său) într-o zonă de risc sporit, fără a anunţa conducerea şi fără a asigura respectarea vreunei proceduri. Această omisiune majoră lasă neacoperită veritabila cauză a prezenţei victimei la locul faptei, permiţând instanţei să constate, că anume fapta tatălui a fost elementul determinant care a rupt orice legătură de cauzalitate cu pârâtul. totodată, acest raport confirmă, prin enumerare detaliată, că F.P.C. „EXFACTOR GRUP" S.R.L. dispunea de un sistem complex de documente şi politici de securitate: Regulament intern , Fişe de evaluare a riscurilor, inclusiv pentru zidari, Plan anual de protecţie şi prevenire, precum şi multiple instrucţiuni de securitate (ISSM2, ISSM9, ISSM42, ISSM44). Acest fapt demonstrează diligenţa corporativă a pârâtului. Compania nu a fost pasivă, ea a creat cadrul normativ necesar pentru a preveni accidentele. Iar, tragedia nu s-a produs din cauza lipsei de reguli, ci, din cauza încălcării deliberate şi clandestine a acestor reguli de către terţi care au acţionat în afara oricărui control al companiei.

35. Relevă că, elementul esenţial al răspunderii delictuale este vinovăţia. Or, în prezenta speţă, tocmai existenţa şi forma vinovăţiei persoanelor cu funcţie de răspundere din cadrul companiei constituie obiectul de cercetare al cauzei penale nr. 2021481166, iniţiată în baza art. 183 alin. (2) din Codul penal. La acest moment, nicio persoană fizică sau juridică nu a fost găsită vinovată de săvârşirea unei infracţiuni printr-o hotărâre judecătorească definitivă. Toate persoanele vizate se bucură de prezumţia de nevinovăţie, un principiu fundamental consacrat de art.

8 din Codul de procedură penală şi, mai important, de art. 6 § 2 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.

36. Consideră că, admiterea acţiunii civile în aceste circumstanţe ar echivala cu o antepronunţare a instanţei de drept comun asupra vinovăţiei penale a pârâtului şi a prepuşilor săi, ceea ce ar constitui o încălcare flagrantă a prezumţiei de nevinovăţie. Jurisprudenţa CtEDO este constantă şi tranşantă în acest sens. În cauza Popovici c. Moldovei (hotărârea din 27.11. 2007), Curtea a reiterat că, prezumţia de nevinovăţie este încălcată dacă o declaraţie (sau o hotărâre) a unui funcţionar public (inclusiv un judecător) cu privire la o persoană acuzată de o infracţiune reflectă opinia că ea este vinovată înainte ca acest lucru să fie legal stabilit. Curtea subliniază importanţa alegerii cuvintelor şi a raţionamentelor, fiind suficientă existenţa unui context care să sugereze că autoritatea consideră persoana acuzată vinovată. A obliga pârâtul la plata unor despăgubiri colosale, întemeiate pe o „vină" care nu a fost probată în cadrul unui proces penal echitabil, care examinează aceleaşi fapte şi circumstanţe, ar reprezenta exact o astfel de declaraţie judiciară prematură de vinovăţie, cu consecinţe devastatoare pentru stat.

37. Învederează că, legătura de cauzalitate directă între o pretinsă faptă ilicită a pârâtului şi prejudiciul suferit este, de asemenea, inexistentă. Chiar dacă s-ar admite existenţa unor nereguli generale de securitate pe şantier, cauza directă şi determinantă a producerii tragicului eveniment nu este o omisiune a companiei, ci fapta pozitivă, conştientă şi neautorizată a unui terţ — tatăl defunctului, Andrieş Marin. După cum s-a demonstrat la pct. 1.2, acesta, în calitate de şef de echipă, a fost cel care a permis şi facilitat accesul clandestin al fiului său pe şantier. Această acţiune, fiind imprevizibilă şi exterioară voinţei pârâtului, constituie o cauză străină care exonerează de răspundere. Fapta terţului, pentru care pârâtul nu este ţinut să răspundă, a întrerupt lanţul cauzal. Accidentul nu s-ar fi produs dacă defunctul nu ar fi fost prezent în mod ilicit pe şantier, prezenţă facilitată exclusiv de tatăl său. A ignora acest element esenţial înseamnă a ignora realitatea factuală a speţei.

38. În concluzie subliniază că, între defunctul Andrieş Andrei şi F.P.C. „Exfactor Grup" S.R.L. nu a existat niciodată un raport de muncă, prezenţa sa pe şantier fiind clandestină şi ocazională, facilitată de fapta neautorizată a tatălui său. Pretenţiile reclamanţilor, fiind fundamentate pe calitatea inexistentă de „lucrător", sunt lipsite de orice temei legal. Probele cheie invocate nu au o forţă probantă şi nu pot

constitui temei pentru adoptarea unei hotărâri, fiind un act administrativ contestat şi, respectiv, un act de procedură dintr-un proces penal nefinalizat. Condiţiile cumulative ale răspunderii civile delictuale nu sunt întrunite, în special condiţia vinovăţiei, a cărei constatare ar încălca flagrant principiul prezumţiei de nevinovăţie, garantat de Constituţie şi de Convenţia Europeană a Drepturilor Omului. Legătura de cauzalitate dintre pretinsele omisiuni ale pârâtului şi deces a fost ruptă de fapta unui terţ.

39. Menţionează că, tragedia umană suferită de familia Andrieş este incontestabilă şi regretabilă. Însă justiţia nu se face prin emoţie, ci prin aplicarea corectă şi riguroasă a legii la o situaţie de fapt dovedită. A admite prezenta acţiune ar însemna a crea un precedent periculos, în care o companie este trasă la răspundere pentru acţiunile clandestine şi neautorizate ale unor terţi, în afara oricărui raport juridic.

40. Solicită respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Andrieş Marin, Andrieş Lilia, Andrieş Victor, Andrieş Dumitru şi Conişcev Ana către F.P.C. „EXFACTOR GRUP" S.R.L., intervenienţi accesorii Tonu Vladimir, Bordeian Alexandru, Chiperi Victor şi Turuta Iulian cu privire la încasarea indemnizaţiei de deces, repararea prejudiciului moral şi compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

41. În şedinţa de judecată reprezentantul reclamanţilor Andrieş Marin, Andrieş Lilia, Andrieş Victor, Andrieş Dumitru şi Conişcev Ana – avocat Codreanu Dumitru, a susţinut acţiunea înaintată pe motivele de fapt şi de drept invocate.

42. Reclamanţii Andrieş Marin şi Andrieş Victor au susţinut cele invocate de avocat şi au solicitat admiterea cererii de chemare în judecată.

43. În şedinţa de judecată reprezentantul pârâtei F.P.C. „EXFACTOR GRUP" S.R.L. – avocat stagiar Vatavu Valentin a susţinut referinţa depusă şi a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

44. Reprezentantul intervenientului accesoriu Inspectoratul de Stat al Muncii în şedinţa de judecată nu s-a prezentat, fiind citat legal despre data, locul şi ora şedinţei de judecată, fapt confirmat prin avizul de recepţie anexat la materialele cauzei.*(f.d.82)* Prin urmare în temeiul art. 206 alin. (3) Cod de procedură civilă al RM, instanţa de judecată a dispus examinarea cauzei civile în lipsa acestuia cu remitere în adresa lui a copiei de pe hotărâre

45. Intervenienţii accesorii Tonu Vladimir, Bordeian Alexandru, Chiperi Victor şi Turuta Iulian în şedinţa de judecată nu s-au prezentat fiind citaţi legal despre data, locul şi ora şedinţei de judecată. Prin urmare în temeiul art. 206 alin. (3) Cod de procedură civilă al RM, instanţa de judecată a dispus examinarea cauzei civile în lipsa acestora cu remiterea copiei de pe hotărâre.

Aprecierea instanţei:

46. Audiind participanţii la proces, apreciind argumentele părţilor litigante întru susţinerea pretenţiilor formulate şi obiecţiile înaintate, ţinând cont de probatoriul administrat şi legislaţia pertinentă, instanţa de judecată consideră necesar de a admite parţial cererea de chemare în judecată reieşind din următoarele considerente.

47. Conform art. 117 alin. (1) Cod de Procedură Civilă al RM, *probe în pricini civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe pentru justa soluţionare a pricinii.*

48. În conformitate cu art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă al RM, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale, iar conform art.130 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzinduse de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.*

49. Aliniatul (3) al aceluiaşi articol specifică că, *circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

50. Conform art. 121 Cod de Procedură Civilă al RM, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă,*

combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

51. Potrivit dispoziţiilor art. 123 alin. (6) Cod de Procedură Civilă al RM, *faptele invocate de una din parţi nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.*

52. Instanţa judecătorească, conform art. 130 Cod de Procedură Civilă al RM, *apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

53. În conformitate cu art. 239 Cod de Procedură Civilă al RM, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată.*

54. Hotărârea întemeiată se bazează pe dovezile ce corespund cu cerinţele despre pertinenţa lor, adică care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

55. În conformitate cu art. 240 alin. (1), (3) Cod de Procedură Civilă al RM, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.*

56. În şedinţa de judecată s-a constatat că, la data de 8.10.2021 a avut loc accidentul mortal suferit de către cet. Andrieş Andrei pe teritoriul şantierului de construcţie a complexului locativ din bd. Mircea cel Bătrân 41, mun. Chişinău, ce aparţine „Exfactor" S.R.L., în urma căderii de la nivelul paisprezece din blocul locativ nr. 9.*(f.d.16-19)*

57. Instanţa de judecată reţine că, potrivit procesului-verbal nr. ISM-2021-PV-62001 din 29.12.2021 privind cercetarea accidentului de muncă, în timpul cercetării s-a constata că Andrieş Andrei a fost admis la lucru de către dirigintele de şantier Bordeian Alexandru şi maistrul Chiperi Victor fără instruire în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă (introductiv-generală şi la locul de muncă), fără a fi dotat cu echipament individual de protecţie (cască de protecţie, centură de siguranţă), nu a fost încheiat cu el contract individual de muncă, potrivit prevederilor art. 56, 58 din Codul Muncii, nu a fost asigurată protecţia lucrătorilor

ce efectuau lucrări de zidărie la înălţime prin instalarea îngrădirilor de protecţie vremelnice, iar în cazul imposibilităţii utilizării acestor echipamente, nu au fost prevăzute mijloace sigure de ancorare de care să fie prinsă frânghia centurii de siguranţă. (f.d.17)

58. Din acelaşi proces verbal reiese că, Andrieş Andrei a fost admis la efectuarea lucrărilor de zidărie mai mult de 4 luni, fără a fi încheiat cu el contract individual de muncă, potrivit prevederilor art. 56, 58 Codul Muncii. Locul de unde a căzut Andrieş Andrei se află la nivelul paisprezece, în blocul locativ nr. 9, între axele „E-A" şi „1-8", unde se efectuau lucrări de zidărie a pereţilor exteriori a carcasei blocului nr. 9. Zona de lucru a zidarilor la nivelul paisprezece pe perimetru nu era îngrădit cu balustrade metalice de protecţie vremelnice. În urma examinării locului de unde a căzut accidentatul s-a desistat o masă de lemn, instalată lângă perete despărţitor pe care se afla cărămida, şi o căldare din plastic cu mortar, de pe care lucra Andrieş Andrei. Peretele despărţitor este instalat în apropierea balconului, la o distanţă de aproximativ 1.5 m de marginea clădirii.

59. Inspecţia muncii mai evidenţiază şi persoanele care au încălcat prevederile actelor legislative în cazul accidentului de muncă descris supra. Prin urmare, a fost indicat dirigintele de şantier – Bordeian Alexandru şi maistrul - Chiperi Victor care l-au admis cet. Andrieş Andrei fără instruire în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă, fără a fi încheiat cu el contract individual de muncă, fără a fi dotat cu echipamente de protecţie (centură de siguranţă) şi a admis lucrătorii la îndeplinirea lucrărilor de zidărie la înălţime în lipsa îngrădirilor de protecţie vremelnice, prin ce a încălcat art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr. 186 din 10.07.2008, pct. 118, 119, 120 din Cerinţe minime Specifice de securitate şi sănătate pentru şantierele temporare sau mobile, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 80 din 9.02.2012.

60. Din sensul art. 14 şi 26 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22.12.2005, accidentele grave şi mortale produse la locul de muncă sunt cercetate de Inspectoratul de Stat al Muncii, iar cele cu incapacitate temporară de muncă – de comisia angajatorului. În cazul în care angajatorul nu are posibilitatea de a constitui o comisie de cercetare a evenimentului, acesta va fi cercetat de Inspectoratul de Stat al Muncii şi accidentele grave şi mortale vor fi cercetate de

către Inspectoratul de Stat al Muncii, care va desemna inspectorii de muncă ce vor efectua cercetarea accidentelor fără a se preta influenţele de orice fel.

61. Conform pct. 3 al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1361 din 22 decembrie 2005, *prin accident de muncă se înţelege un eveniment care a produs vătămarea violentă a organismului salariatului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicaţie acută, leziuni corporale provocate de insecte şi animale, de calamităţi naturale etc.), ca urmare a acţiunii unui factor de risc (însuşire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producţie, mediu de muncă) şi care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacităţii de muncă ori la decesul salariatului, survenit*: *a) în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligaţiilor de serviciu; b) înainte de începerea sau după încetarea lucrului, cînd salariatul se deplasează de la intrarea în incinta întreprinderii, instituţiei, organizaţiei (în continuare - unitate) pînă la locul de muncă şi invers, îşi schimbă îmbrăcămintea personală, echipamentul individual de protecţie şi de lucru şi invers, preia sau predă locul de muncă şi mijloacele de producţie; c) în timpul pauzelor stabilite, cînd salariatul se află pe teritoriul unităţii sau la locul său de muncă, precum şi în timpul frecventării încăperilor sanitaro-igienice sau auxiliare; d) în timpul deplasării de la domiciliu la lucru şi invers, cu transportul oferit de unitate, în modul stabilit, precum şi în timpul îmbarcării sau debarcării din acest mijloc de transport; e) în timpul deplasării de la unitatea în care este încadrat salariatul, pînă la locul de muncă, organizat în afara teritoriului unităţii, sau pînă la o altă unitate, şi invers, pentru îndeplinirea unei sarcini de muncă sau a obligaţiilor de serviciu, în timpul util pentru aceasta şi pe traseul stabilit al deplasării, indiferent de modul de deplasare sau mijlocul de transport utilizat; f) în cadrul participării la acţiuni culturale, sportive sau la alte activităţi organizate de unitate în baza ordinului sau dispoziţiei emise de angajator; g) în cadrul acţiunii întreprinse din proprie iniţiativă pentru prevenirea sau înlăturarea unui pericol ori pentru salvarea altui salariat de la un pericol în circumstanţele specificate la literele a),b),c),d) şi f) ale prezentului punct; h) în timpul instruirii de producţie sau practicii profesionale în bază de contract încheiat între angajator şi instituţia de învăţămînt, între angajator, elevi şi studenţi.*

62. Potrivit pct.5 lit. c) al Regulamentului sus indicat*, prin accident mortal se înţelege - evenimentul care a cauzat, imediat sau după un anumit interval de timp*

de la producerea lui, decesul salariatului, confirmat de instituţia de expertiză medico-legală în modul stabilit.

63. În referinţa depusă, partea pârâtă invocă că, raportul juridic între Andrieş Andrei şi F.P.C. „Exfactor Grup" S.R.L. nu a existat, or pârâta nu a manifestat voinţa de a încheia un atare raport, precum şi nu a investit alte persoană cu dreptul de angajare.

64. Potrivit prevederilor art. 58 alin. (3) Codul muncii al RM, *În cazul în care contractul individual de muncă nu a fost perfectat în formă scrisă, acesta este considerat a fi încheiat pe o durată nedeterminată şi îşi produce efectele din ziua în care salariatul a fost admis la muncă de către angajator sau de către o altă persoană cu funcţie de răspundere din unitate, abilitată cu angajarea personalului. Dacă salariatul dovedeşte faptul admiterii la muncă, perfectarea contractului individual de muncă în forma scrisă va fi efectuată de angajator ulterior, în mod obligatoriu.*

65. Prin urmare, elementul determinant al naşterii raportului de muncă nu este forma scrisă a contractului, ci admiterea la muncă, fapt ce poate fi dovedit prin orice mijloc de probă.

66. Raportând aceste prevederi la circumstanţele cauzei, instanţa constată că, deşi defunctul nu avea un contract individual de muncă perfectat în formă scrisă, acesta a fost totuşi admis la lucru, desfăşurând în mod efectiv activităţi în beneficiul angajatorului. Probele administrate demonstrează fără echivoc că defunctul presta muncă sub autoritatea angajatorului, în cadrul programului stabilit şi folosind mijloacele şi indicaţiile acestuia.

67. În aceste condiţii, instanţa reţine că între părţi s-a format un raport de muncă veritabil, cu toate drepturile şi obligaţiile prevăzute de legislaţia în vigoare. Obligaţia angajatorului de a perfecta în formă scrisă contractul individual de muncă ulterior admiterii salariatului la lucru este una imperativă, iar nerespectarea ei nu poate prejudicia drepturile lucrătorului sau, în cazul decesului, drepturile succesorilor săi.

68. Instanţa reţine că, potrivit art. 3 alin. (2) lit. f) din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr. 186 din 10.07.2008, *dispoziţiile prezentei legi se aplică persoanelor care nu au contract individual de muncă încheiat în formă scrisă şi pentru care dovada clauzelor contractuale şi a prestaţiilor efectuate se poate face prin orice alt mijloc de probă.*

69. Din materialele cauzei prezentate spre examinare instanţei de judecată, se deduce clar că Andrieş Andrei a executat lucrări de zidărie la pereţii exteriori, aflându-se la etajul 14 al blocului 9 pe teritoriul şantierului de construcţii a companiei „Exfactor Grup” S.R.L., amplasat în mun. Chişinău, bd. Mircea cel Bătrân 41.

70. Instanţa subliniază că prezenţa şi activitatea unui lucrător pe şantierul unei companii de construcţii, mai ales în executarea unor sarcini de bază precum zidăria la înălţime, intră, prin însăşi definiţia activităţii de construcţii, sub autoritatea şi controlul faptic al angajatorului, prin diriginţii de şantier. Având în vedere natura, amploarea şi durata lucrărilor (zidărie la nivelul paisprezece al unui bloc locativ), activitatea cet. Andrieş Andrei pe şantierul companiei „Exfactor Grup” S.R.L. nu putea fi ignorată sau desfăşurată fără cunoştinţa şi acceptul faptic al reprezentanţilor angajatorului. Este de neconceput ca o muncă de o asemenea importanţă, prestată pe teritoriul şi în beneficiul direct al Companiei, să fie efectuată cu titlu gratuit, de caritate sau din pură iniţiativă personală. Prin urmare, Compania „Exfactor Grup” S.R.L. avea cunoştinţă neechivocă de prezenţa şi activitatea cet. Andrieş Andrei şi beneficia direct de rezultatul muncii acestuia, impunând, implicit, existenţa unei obligaţii de remunerare şi, corelativ, de asigurare a securităţii muncii, indiferent de lipsa formei scrise a contractului.

71. Prin urmare instanţe constată că, deşi nu a existat un contract individul de muncă în formă scrisă, întocmit conform prevederilor Codului Muncii, din probele anexate reiese că Andrieş Andrei a fost admis la lucru şi efectua lucrări de zidărie. Prestaţia efectivă a muncii în subordinea şi la dispoziţia angajatorului, în cadrul unui proces organizat de acesta, stabileşte existenţa unui raport de muncă de facto.

72. Astfel, instanţa conchide că defunctul se afla în raporturi de muncă legitime cu angajatorul la momentul producerii accidentului, iar angajatorul răspunde patrimonial în condiţiile legii pentru consecinţele evenimentului de muncă soldat cu deces, inclusiv prin plata indemnizaţiei unice prevăzute de legislaţia specială. Neregularitatea formei contractului nu poate limita răspunderea angajatorului şi nici drepturile salariatului sau ale urmaşilor acestuia.

73. În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (1), (3) din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr.186- XVI din 10 iulie 2008, *angajatorul este obligat să asigure securitatea şi sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce ţin de*

activitatea desfăşurată. Obligaţiile lucrătorilor în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă nu aduc atingere principiului responsabilităţii angajatorului.

74. Articolul 10 alin. (1), (3) lit. i) din aceeaşi lege prevede că, *în cadrul responsabilităţilor sale, angajatorul este obligat să ia măsurile necesare pentru protecţia securităţii şi sănătăţii lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării şi instruirii, precum şi pentru asigurarea organizării şi a mijloacelor necesare. Angajatorul este obligat să aplice măsurile prevăzute la alin. (1) şi (2) în baza următoarelor principii generale de prevenire: i)asigurarea lucrătorilor cu instrucţiunile corespunzătoare privind securitatea şi sănătatea în muncă.*

75. Conform raportului de expertiză judiciară din 1.11.2022, efectuat de către Centrul Naţional de Expertize Judiciare, în baza ordonanţei din 28.07.2022 şi ordonanţei suplimentare din 13.09.2022 dispuse de Procuratura mun. Chişinău, oficiul Principal, între leziunile corporale depistate pe cadavrul cet. Andrieş Andrei şi decesul acestuia este o legătură cauzală directă. Conform actului de cercetare toxico-narcologică în sângele cadavrului cet. Andrieş Andrei alcool etilic nu s-a depistat.

76. Astfel, potrivit concluziilor expertului, evenimentul produs la data de 08.10.2021, pe teritoriul şantierului de construcţii a „Exfactor Grup" S.R.L. din mun. Chişinău, bd. Mircea cel Bătrân 41, soldat cu decesul cet. Andrieş Andrei, reprezintă accident individual de muncă mortal. Cauza nemijlocită a accidentului individual de muncă mortal, soldat cu decesul cet. Andrieş Andrei, este pierderea echilibrului şi căderea de la înălţime a acestuia.

77. Din procesul verbal nr. ISM-2021-PV-62001, cât şi din raportul de expertiză judiciară din 1.11.2022, efectuat de către Centrul Naţional de Expertize Judiciare, se mai deduce un element important în stabilirea circumstanţelor în care a survenit accidentul de muncă soldat cu decesul cet. Andrieş Andrei.

78. Astfel, potrivit procesului verbal sus- indicat, locul de unde a căzut Andrieş Andrei se află la nivelul paisprezece, în blocul locativ nr. 9, între axele „E-A" şi „1-8", unde se efectuau lucrări de zidărie a pereţilor exteriori a carcasei blocului nr. 9. Zona de lucru la nivelul paisprezece pe perimetru nu era îngrădită cu balustrade metalice de protecţie vremelnice. În urma examinării locului de unde a căzut defunctul, s-a depistat o masă din lemn, instalată lângă un perete despărţitor

pe care se afla cărămida şi o căldare de plastic cu mortar, de pe care lucra Andrieş Andrei.
79. Corelativ, în raportul de expertiză a fost subliniat că, la data producerii evenimentului din 08.10.2021, pe teritoriul şantierului de construcţii a „Exfactor Grup" S.R.L. din mun. Chişinău, bd. Mircea cel Bătrân 41, soldat cu decesul cet. Andrieş Andrei nu erau instalate balustrade de protecţie/îngrădiri întru prevenirea şi/sau diminuarea probabilităţii căderilor de la înălţime.
80. Instanţa constată că, angajatorul „Exfactor Grup" S.R.L. a eşuat în mod culpabil în îndeplinirea obligaţiilor sale legale prevăzute de Legea securităţii în muncă, în special art. 9 alin. (1), (3) şi art. 10, care impun asigurarea securităţii lucrătorilor şi luarea măsurilor necesare pentru prevenirea riscurilor profesionale.
81. Încălcările constate, care au creat condiţiile necesare şi suficiente pentru producerea decesului, sunt lipsa instruirii lucrătorilor în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă, neasigurarea cu echipament individual de protecţie esenţial pentru lucrările la înălţime, absenţa protecţiei, or zona de lucru la nivelul paisprezece nu era îngrădită cu balustrade metalice de protecţie, iar mijloacele sigure de ancorare nu au fost prevăzute.
82. Prin urmare, instanţa reţine că pierderea echilibrului de către Andrieş Andrei, fapt ce constituie cauza nemijlocită a căderii acestuia a dobândit caracterul unui accident mortal exclusiv din motivul lipsei totale a măsurilor obligatorii de prevenire şi protecţie pe care angajatorul era ţinut să le asigure. Probe din dosar relevă că angajatorul nu a implementat un sistem minim de prevenţie, nu a asigurat echipamente adecvate de protecţie şi nu a organizat activitatea în condiţii de securitate, astfel încât riscul de accidentare să fie redus la un nivel acceptabil. Neîndeplinirea acestor obligaţii imperative constituie o încălcare gravă a normelor de securitate şi sănătate în muncă.
83. Culpa angajatorului rezultă din caracterul său omisiv, manifestat prin neasigurarea condiţiilor prevăzute expres de legislaţia muncii şi normele tehnice aplicabile domeniului de activitate. Angajatul, deşi şi-a pierdut echilibrul – fapt ce poate surveni în mod firesc în timpul executării sarcinilor de serviciu – nu ar fi fost expus unui risc mortal dacă angajatorul ar fi respectat obligaţiile legale de prevenire, delimitare, securizare şi supraveghere a zonei de lucru.
84. Potrivit art.196 alin.(l)-(2) Codul muncii, *în caz de vătămare a sănătăţii sau deces al salariatului ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli*

profesionale, salariatului i se compensează salariul (venitul) nerealizat, precum şi cheltuielile suplimentare pentru reabilitarea medicală, socială şi profesională în legătură cu vătămarea sănătăţii, sau familiei defunctului i se compensează cheltuielile legate de deces. Mărimea şi condiţiile acordării garanţiilor şi compensaţiilor prevăzute la alin.(1) sînt stabilite de legislaţia în vigoare.

85. În conformitate cu prevederile art. 18 alin. (1)-(2) din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr.186- XVI din 10 iulie 2008, î*n caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul şi în mărimea stabilită de lege, şi, în plus, le plăteşte, din contul mijloacelor proprii, o indemnizaţie unică, luîndu-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulţit la numărul anilor compleţi pe care acesta nu i-a trăit pînă la vîrsta de 62 de ani, dar nu mai puţin de 10 salarii medii anuale.*

86. Potrivit pct.6 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizaţii şi instituţii a indemnizaţiei unice pentru pierderea capacităţii de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecţiuni profesionale, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Nr. HG513/1993 din 11.08.1993*, în cazul cînd decesul angajatului a survenit în urma unui accident de muncă sau unei afecţiuni profesionale, primesc indemnizaţia unică în părţi egale persoanele care, în conformitate cu legislaţia în vigoare, beneficiază de dreptul la repararea prejudiciului cauzat. Dacă persoanele menţionate în prima parte a acestui punct nu există, indemnizaţia unică se plăteşte în părţi egale soţiei (soţului), copiilor şi părinţilor decedatului (decedatei), indiferent de vîrstă, capacitatea lor de muncă şi de alte condiţii. În caz de litigiu, indemnizaţia unică pentru persoanele prevăzute în alineatele întîi şi doi ale acestui punct se plăteşte în baza deciziei judiciare.*

87. Respectiv, instanţa de judecată, conducându-se de prevederile normei citate supra, va admite cererea reclamanţilor Andrieş Marin şi Andrieş Lilia cu privire la încasarea indemnizaţiei unice pentru decesul fiului său Andrieş Andrei. Ce ţine de solicitarea reclamanţilor Andrieş Victor, Andrieş Dumitru şi Conişcev Ana privind plata indemnizaţiei unice după decesul fratelui Andrieş Andrei, instanţa o va respinge, or aceştia nu se încadrează în categoria persoanelor care pot solicita plata indemnizaţiei respective.

88. Cu referire la cuantumul indemnizaţiei unice respective pe care pârâtul o datorează legal reclamanţilor Andrieş Marin şi Andrieş Lilia pentru accidentul de muncă soldat cu decesul salariatului Andrieş Andrei care este fiul acestora, instanţa de judecată reţine că, potrivit informaţiei eliberate de Biroul Naţional de Statistică al RM, salariul mediu lunar al unui salariat în activitatea construcţii, în anul 2020 a constituit 7608, 1 lei, iar în anul 2021 - 8106, 2 lei. (f.d.37).
89. Astfel, conform formulei de calcul prevăzute în art. 18 alin. (1)-(2) din Legea securităţii şi sănătăţii în muncă nr.186- XVI din 10 iulie 2008, salariul mediu lunar pentru anii 2020-2021 constituie suma de 7857, 15 lei. La momentul decesul Andrieş Andrei avea vârsta de 26 ani, ceea ce presupune că până la împlinirea vârstei de 62 de ani, au rămas 36 ani netrăiţi. În concluzie, indemnizaţia unică pe care instanţa de judecată o va admite spre încasare în beneficiul părinţilor decedatului, conform pct.6 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizaţii şi instituţii a indemnizaţiei unice pentru pierderea capacităţii de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă aprobat prin Hotărîrea Guvernului Nr. HG513/1993 din 11.08.1993, constituie în total suma de 3394288, 80 lei (36 ani *(7857,15*12)).
90. În privinţa solicitării de încasare a prejudiciului moral în sumă de a câte 200 000 lei pentru fiecare reclamant, instanţa reţine următoarele.
91. Potrivit dispoziţiilor art. 2036 alin. (1), (4) Cod civil, care statuează că în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.
92. Raportând dispoziţiile legale incidente la ansamblul probator administrat în cauză, instanţa reţine că pretenţia reclamanţilor privind încasarea unui prejudiciu moral în cuantum de 200 000 lei pentru fiecare dintre aceştia se dovedeşte a fi netemeinică. În motivare, instanţa observă că indemnizaţia unică în mărime de 3 394 288,80 lei, admisă anterior în favoarea reclamanţilor, are caracter

compensatoriu integral şi este destinată acoperirii tuturor consecinţelor patrimoniale şi nepatrimoniale ale accidentului de muncă survenit la data de 08.10.2021.

93. Totodată, reclamanţii nu au demonstrat existenţa unor circumstanţe excepţionale sau a unui prejudiciu neacoperit de indemnizaţia deja acordată, care să justifice acordarea unei despăgubiri suplimentare. În lipsa unor probe concrete ce ar evidenţia un prejudiciu moral distinct şi autonom faţă de cel deja compensat, cererea lor nu poate fi admisă în această parte.

94. Prin urmare, instanţa conchide că indemnizaţia unică stabilită acoperă în mod deplin consecinţele accidentului de muncă, inclusiv eventualul prejudiciu moral suferit de reclamanţi, motiv pentru care solicitarea acestora privind acordarea sumei de 200 000 lei pentru fiecare, cu titlu de prejudiciu moral suplimentar, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

95. În conformitate cu art. 98 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, *cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporţional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.*

96. În conformitate cu art. 85 alin. (1) din Codul de procedură civilă al RM, *de taxă de stat pentru judecarea pricinilor civile se scutesc reclamanţii în acţiunile de încasare a sumelor retribuirii muncii şi alte cerinţe legate de activitatea de muncă;* Conform art. 83 alin. (2) din Codul de procedură civilă al RM, *în acţiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcţie de caracterul şi valoarea acţiunii, iar în acţiunile nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, în proporţii fixe conform Legii taxei de stat.*

97. Luând în consideraţie că cererea de chemare în judecată a fost depusă la data de 9 decembrie 2022, la calcularea taxei de stat instanţa de judecată se va conduce de Legea taxei de stat nr. 1216 din 03.12.1992, abrogată la 31.07.2023.

98. Conform art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea sus-citată, *tarifele taxei de stat se stabilesc la următoarele cuantumuri: pentru cererile de chemare în judecată, cererile terţilor care au revendicări de sine stătătoare, pentru cererile privitor la litigiile precontractuale, pentru cererile (plîngerile) privitor la cauzele cu procedură specială, pentru cererile de apel şi cererile de recurs, pentru cererile de revizuire a hotărîrilor instanţelor judecătoreşti, precum şi pentru eliberarea de*

către instanţele judecătoreşti a copiilor (duplicatelor) de pe documente: pentru cererile de chemare 3% din valoarea acţiunii sau în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil din suma încasată, dar nu mai puţin de 150 lei şi nu mai mult de 25 000 lei de la persoanele fizice şi nu mai puţin de 270 lei şi nu mai mult de 50 000 lei de la persoanele juridice.

99. Astfel, se dispune încasarea din contul „Exfactor Grup" S.R.L. în beneficiul statului a taxei de stat de care au fost scutiţi reclamanţii la depunerea cererii de chemare în judecată, în mărime de 25000 lei.

100. În sensul dezbaterii argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată, instanţa consideră relevant avizul nr. 11 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, în care se menţionează că, obligaţia instanţelor de a-şi motiva hotărârile nu trebuie înţeleasă ca necesitând un răspuns la fiecare argument invocat în sprijinul unui mijloc de apărare ridicat. Întinderea acestei obligaţii poate varia in funcţie de natura hotărârii. În conformitate cu jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanţă, precum şi de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale şi de practicile diferite privind prezentarea si redactarea sentinţelor şi hotărârilor în diferite state. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate.

101. În conformitate cu prevederile art. art. 94, 96, 98, 238-241 Cod de procedură civilă al RM, instanţa de judecată, -

h o t ă r ă ş t e :

Se admite parţial acţiunea depusă de Andrieş Marin, Andrieş Lilia, Andrieş Victor, Andrieş Dumitru şi Conişcev Ana către „Exfactor-Grup" S.R.L., intervenienţi accesorii Tonu Vladimir, Bordeian Alexandru, Chiperi Victor şi Turuta Iulian cu privire la încasarea indemnizaţiei de deces, repararea prejudiciului moral şi compensarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la „Exfactor-Grup" S.R.L. IDNO: *****, cu sediul în mun. Chişinău, str. Lev Tolstoi nr. 74 în beneficiul reclamanţilor Andrieş Marin (a.n.

*****, IDNP: *****) şi Andrieş Lilia (a.n. *****, IDNP: *****) indemnizaţie unică pentru decesul lui Andrieş Andrei în mărime de 3394288 (trei milioane trei sute nouăzeci şi patru mii două sute optzeci şi opt) lei, 80 bani.

În rest, pretenţiile se resping ca fiind neîntemeiate.

Se încasează de la „Exfactor-Grup” S.R.L. IDNO: *****, cu sediul în mun. Chişinău, str. Lev Tolstoi nr. 74 în beneficiul statului, taxa de stat de care a fost scutit reclamantul prin efectul Legii în mărime de 25000 (douăzeci şi cinci mii) lei, 00 bani.

Hotărârea este cu drept de atac în ordine de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul centru).

Preşedintele şedinţei,
judecător CRIGAN Dragoş